

## Az önkormányzati hatáskörbe került lakhatási támogatások vizsgálata 31 önkormányzat példáján<sup>1</sup>

*Kováts Bence (Habitat for Humanity Magyarország)*

A 2015. évi költségvetést megalapozó törvény elfogadásával az Országgyűlés 2014. december 15-én a rendszeres szociális segély, a lakásfenntartási támogatás, az adósságkezelési szolgáltatás, a méltányossági közgyógyellátás 2015. március 1-jével, illetve az óvodáztatási támogatás szeptember 1-jével történő megszüntetéséről döntött.<sup>2</sup> A 2015. évi költségvetést megalapozó törvényben a szociális törvény<sup>3</sup> módosításával a kormány az önkormányzatokra ruházta át a szociális segélyezés e részének felelősségét. Az önkormányzatok a hatáskörükbe kerülő segélyezést saját bevételeik terhére, új adók kivetésével, illetve a hátrányos helyzetű önkormányzatok a központi költségvetésből biztosított támogatás segítségével finanszírozhatják. Bizonytalan azonban, hogy az új rendszerben az önkormányzatok képesek-e és akarják-e finanszírozni a korábban az állam által egységes feltételekkel biztosított segélyeket. Lényeges kérdés továbbá, hogy az állami támogatásra jogosult önkormányzatok milyen új szociális támogatásokra kívánják fordítani a központi költségvetés által biztosított forrásokat.

A 3177 magyarországi önkormányzatnak a törvény szerint 2015. március 1-jéig kellett elfogadnia rendeletét új települési támogatásairól.<sup>4</sup> Mivel **a megszűnő állami szociális támogatások között két lakhatási célú támogatás, a lakásfenntartási támogatást (továbbiakban LFT) és az adósságkezelési szolgáltatás is szerepelt, a Habitat for Humanity Magyarország a rendeleteket lakhatási szempontból vizsgálta**, azon belül is különösen azt, hogy az önkormányzatok március 1-jét követően milyen formában biztosítanak lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatást.

### A központi rászorultsági alapú lakhatási támogatások megszüntetése

#### A normatív lakásfenntartási támogatás 2015 előtt

Az LFT eltörlése a betetőzése a lakásfenntartási kiadásokat kompenzáló állami támogatások 2007 óta tartó nagymértékű csökkentésének. A 2007-ben még 110 milliárd forintos nagyságrendű<sup>5</sup> energiaár-támogatás (távhő- és gázártámogatás) összegének folyamatos csökkentését, majd 2011-es megszüntetését követően ugyanis az LFT volt az utolsó jelentős, szociálisan célzott lakhatási támogatás idén márciusig.

<sup>1</sup> A Nemzeti Jogszabálytárba 2015. június 8. előtt feltöltött települési támogatásokról szóló önkormányzati rendeleteket vizsgáltuk. Az e dátum utáni módosításokat nem vettük figyelembe.

<sup>2</sup> 2014. évi XCIX. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról

<sup>3</sup> 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

<sup>4</sup> 2014. évi XCIX. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról, 89. §

<sup>5</sup> 2008. évi LXXVIII. törvény XXVI. fejezet, 16 cím 92.

A lakásfenntartási támogatást 1993-ban a Szociális törvény<sup>6</sup> vezette be és kezdetben csak az ellátás keretszabályait fektette le, a részletes szabályokat az önkormányzatok maguk határozták meg.<sup>7</sup> Az LFT 2004-ben vált az egységes szabályok alapján 90 %-ban az állam, 10 %-ban az önkormányzat által

folyósított támogatássá, melynek mértékét egy képlet határozta meg a háztartás jövedelme, tagjainak száma és a lakott lakás nagyságának függvényében. A 2004-es változtatás után az LFT azokat a nyugdíjminimum (jelenleg 28 500 Ft) 150 %-a alatti egy főre jutó havi jövedelmű háztartásokat célozta meg, akiknek jövedelmük több mint 20 %-át (korábban 35 %-át) teszik ki a lakásfenntartással kapcsolatos kiadások. A támogatás összegét meghatározó képlet szerint a 15 000 Ft körüli egy főre jutó jövedelemmel és sok taggal rendelkező háztartásokat támogatta a leginkább, míg a kevesebb taggal és több jövedelemmel rendelkező háztartások kevésbé. Az LFT évente 17-19 milliárd forintot tett ki a költségvetésben 2011-ig.

### Tudnivalók az LFT-ről

450 ezer háztartás részesült benne 2013-ban

Mértékét az egy főre jutó jövedelem és a háztartás tagjainak száma alapján egy képlet határozta meg

Jövedelemhatár a nyugdíjminimum összegének 250 %-a (71 250 Ft)

Összege a háztartás tagjai számának növekedésével és a jövedelem csökkenésével arányosan emelkedett

Összege átlagosan 3870 forint havonta

Az esetek 61 %-ában a támogatást közvetlenül a szolgáltatóknak utalták vagy tüzelőanyag formájában nyújtották

A támogatás 90 %-át a központi költségvetés, 10 %-át az önkormányzatok állták

2011-ben a szociális törvény módosításával<sup>8</sup> az LFT jogosultsági jövedelemhatára - a kormány kommunikációjában hivatalosan a megszűnő energiaár-támogatás pótlása érdekében - a nyugdíjminimum 250%-ára emelkedett (a lakásfenntartási kiadások jövedelemarányos 20 %-os küszöbértékét is eltörölték). Viszont a támogatás összegét meghatározó képletben a

törvénymódosítás nem változtatott, ezért sok jövedelemhatár alatti jövedelemmel rendelkező csak a juttatás 2500 forintban meghatározott minimális havi összegét tudta igénybe venni. (Ld. 1. Táblázat)

A KSH adatai alapján az emelkedő jövedelemhatárral a 2010-es adathoz képest közel 140 ezer új támogatott részesült LFT-ben 2012-ben, azonban a jogosultak számának majdnem felével való bővülése csak 3 milliárd forinttal növelte meg az LFT-re fordított összeget. A számokból arra lehet következtetni, hogy az új jogosultak többsége 2500 forint körüli támogatásban részesült és sokan egy évnél rövidebb időszakra kaptak támogatást, hiszen az új jogosultak átlagosan 1800 forint támogatásban - azaz még a támogatás minimális havi összegében sem - részesültek havonta 2012-ben. A változás hatása a támogatás átlagos havi összegén is megmutatkozott. Míg 2010-ben 4400 forint volt az átlagos havi támogatás összege, 2012-re ez az összeg 3700 forintra csökkent.

2011-ben került a lakásfenntartási támogatás szabályai közé az a kitétel, hogy az önkormányzatok saját rendeletükben „a lakókörnyezet rendezettségének biztosítására vonatkozó feltételeket” írhatnak elő

<sup>6</sup> 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

<sup>7</sup> Bényei Zoltán (2011) Javaslat a lakásfenntartást segítő támogatások átalakítására. *Kapocs*. 10(2): 4-26.

<sup>8</sup> A 2010. évi CLXXI. törvény egyes szociális, gyermekvédelmi, családtámogatási, fogyatékosügyei és foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról

az LFT-ért folyamodók számára.<sup>9</sup> Ezt a gyakorlatot később az ombudsman is bírálta a támogatásért folyamodók magánszférához való jogának sérelme miatt.<sup>10</sup>

1. Táblázat: Az LFT összege különböző nagyságú és jövedelmű háztartások esetében (2011. szeptember 1. és 2015. február 28. között)

Háztartás-nagyság	A támogatáshoz szükséges egy fogyasztási egységre eső jövedelem (Ft) <sup>11</sup>				
	2500 Ft támogatáshoz	3000 Ft támogatáshoz	4000 Ft támogatáshoz	6000 Ft támogatáshoz	8000 Ft támogatáshoz
1 fő	71 250 - 41 091	35 060	-	-	-
2 fő	71 250 - 47 793	43 102	33 719	-	-
3 fő	71 250 - 52 058	48 220	40 543	25 189	-
4 fő	71 250 - 55 011	51 763	45 267	32 276	19 284
5 fő	71 250 - 56 171	53 155	47 123	35 060	22 996
6 fő	71 250 - 57 176	54 361	48 731	37 472	26 213
7 fő	71 250 - 58 056	55 417	50 139	39 583	29 028
8 fő	71 250 - 58 832	56 348	51 381	41 446	31 511
9 fő	71 250 - 59 522	57 176	52 485	43 102	33 719
10 fő	71 250 - 60 139	57 917	53 472	44 583	35 694

## Az adósságkezelési szolgáltatás

Az LFT-nél lényegesen kisebb költségvetésű, kifejezetten a lakásfenntartási kiadásaik fizetésével több hónapja elmaradó háztartásoknak segítséget nyújtó adósságkezelési szolgáltatás 2003-tól létezett Magyarországon. Az eladósodó háztartások számára tanácsadást és adósságtörlesztési támogatást is magában foglaló adósságkezelési szolgáltatás biztosítása 2015 márciusáig a 40 ezer fő feletti lakosság számú önkormányzatok számára volt kötelező. Annak ellenére, hogy a kisebb városokban és

<sup>9</sup> A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 2015. február 28-ig hatályos változata, 38. § (9).

<sup>10</sup> [http://www.ajbh.hu/documents/10180/111959/201303384Ai.pdf/52dafb96-a036-4365-9fd5-5f84fdeabd7b?version=1.0&redirect=http%3A%2F%2Fwww.ajbh.hu%2Fkezdolap%3Fp\\_p\\_id%3D3%26p\\_p\\_lifecycle%3D0%26p\\_p\\_state%3Dmaximized%26p\\_p\\_mode%3Dview%26\\_3\\_groupId%3D0%26\\_3\\_keywords%3D%25C3%25A9rpatok%26\\_3\\_struts\\_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26\\_3\\_redirect%3D%252Fkezdolap%26\\_3\\_y%3D0%26\\_3\\_x%3D0](http://www.ajbh.hu/documents/10180/111959/201303384Ai.pdf/52dafb96-a036-4365-9fd5-5f84fdeabd7b?version=1.0&redirect=http%3A%2F%2Fwww.ajbh.hu%2Fkezdolap%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dmaximized%26p_p_mode%3Dview%26_3_groupId%3D0%26_3_keywords%3D%25C3%25A9rpatok%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26_3_redirect%3D%252Fkezdolap%26_3_y%3D0%26_3_x%3D0)

<sup>11</sup> Az egy fogyasztási egységre eső jövedelem kiszámításának szabályai: a háztartás első nagykorú tagjának arányszáma 1,0; a háztartás második nagykorú tagjának arányszáma 0,9; a háztartás minden további nagykorú tagjának arányszáma 0,8; a háztartás első és második kiskorú tagjának arányszáma személyenként 0,8; a háztartás minden további kiskorú tagjának arányszáma tagonként 0,7.

falvakban az adósságkezelési szolgáltatás nem volt kötelező, a támogatott személyek ötöde mégis a 20 ezer főnél alacsonyabb településekről került ki.<sup>12</sup>

Az adósságcsökkentési támogatást az LFT-hez hasonlóan 90 %-ban az állam, 10 %-ban az önkormányzat finanszírozta és a nyugdíjminimum összegének 150 %-a alatti egy főre eső jövedelemmel rendelkező háztartásoknak lehetett nyújtani. A támogatást legalább hat havi számlaelmaradás vagy a szolgáltatás kikapcsolása esetén, 50 és 400 ezer forint közötti adósság törlesztéséhez lehetett igénybe venni maximum az adósság 75 %-ának mértékéig, legfeljebb 18 hónapig. Ha valamely háztartás egyszer igénybe vette az adósságkezelést, akkor 24 hónapig nem vehetett újra részt benne. Az adósságcsökkentési támogatás mértéke átlagosan 107 ezer forintot tett ki évente háztartásonként. Az 1,1 milliárd forint összköltségű szolgáltatás körülbelül 10 ezer háztartást ért el 2013-ban. Az LFT-hez hasonlóan 2015. március 1-től az egyes önkormányzatokon múlik, tesznek-e lépéseket a lakásfenntartási kiadásait fizetni nem tudók adósságspirálba kerülésének, fogyasztásról való lekapcsolásuknak megakadályozására.

## A központi támogatások megszüntetése és a települési támogatások kialakítása

Az EMMI Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága a két, a költségvetésben meglehetősen kis összegű támogatás megszüntetését váratlanul és a szociális szakmát meglepve jelentette be 2014 novemberében. A kommunikációjában a kormány két utolsó rászorultsági alapú központi lakhatási támogatás eltörlését és a segélyezés önkormányzati hatáskörbe utalását azzal indokolta, hogy az önkormányzatok helyben jobban el tudják dönteni, ki a rászoruló és ki nem.<sup>13</sup> A korábbi önkormányzati segélyezési gyakorlatokat figyelembe azonban véve kétséges, hogy az önkormányzatok valóban jobban el tudják dönteni, ki a rászoruló.<sup>14</sup>

Az Államtitkárság másik érve az átalakítás mellett az volt, hogy egyes önkormányzatok számára adóbevételeik lehetővé teszi, hogy a segélyezési feladatokat átvállalják, ezért ezen településeken nem szükséges a központi segélyezés.<sup>15</sup> Ennek megfelelően a kormány kötelezte az önkormányzatokat települési támogatásaikról szóló rendeletük megalkotására, a költségvetésben a 32 ezer forint/főnél alacsonyabb adóerő-képességgel<sup>16</sup> rendelkező önkormányzatok támogatására pedig egy 30 milliárd forintos keretet különített el ([itt található a táblázat](#) az egyes települési önkormányzatoknak a költségvetésből juttatott összegekről). Az állami kompenzációs támogatás mértékét 60%-ban a településen a 2014-ben rendszeres szociális segélyre és foglalkoztatást helyettesítő támogatásra fordított összeg alapján, 40 %-ban a település lakosságszáma szerint határozzák meg, és a település adóerő-képessége szerinti kategóriájához rendelt szorzóval szorozzák be.<sup>17</sup> Amennyiben a település

<sup>12</sup> KSH Szociális Statisztikai Évkönyv, 2013:110

<sup>13</sup> Magyarország Kormánya (2014) Új támogatási rendszer lép életbe 2015-ben. *Kormany.hu* Elérhető: <http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/szocialis-ugyekert-es-tarsadalmi-felzarkozasert-felelos-allamtitkarsag/hirek/elo-kozvetites-kormanysovivoi-tajekoztato>

<sup>14</sup> Ferge Zsuzsa (2014) Mit hoz a költségvetés szegénynek, gyerekeknek? *Népszabadság Online*. 2014. nov. 12. Elérhető: <http://nol.hu/velemeny/mit-hoz-a-koltsegvetes-szegenynek-gyerekeknek-1497935>

<sup>15</sup> Czibere Károly (2015) Senki sem marad támogatás nélkül. Interjú G. Juhász Judittal. *Magyar Hírlap Online*. 2015. feb. 23. Elérhető: [http://magyarhirlap.hu/cikk/18053/Senki\\_nem\\_marad\\_tamogatás\\_nelkül](http://magyarhirlap.hu/cikk/18053/Senki_nem_marad_tamogatás_nelkül)

<sup>16</sup> Az adott településen az éves iparüzési adóalap egy főre számított értéke a 2014. évi C. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről. 2. melléklet, V./1.c alapján.

<sup>17</sup> Az NGM közlése szerint a támogatás mértékét a következőképpen számolják ki:

18 000 forint alatti egy főre eső adóerő-képességgel rendelkeznek, a támogatás mértékét nem kell megszorozni (A-kategória), 18 000 és 24 000 közötti adóerő-képesség esetén a szorzó 0,5 (B-kategória), 24 000 és 32 000 forint közötti adóerő-képesség esetén 0,25 (C-kategória), 32 000 forint felett pedig a település nem jogosult állami támogatásra (D-kategória).<sup>18</sup>

A tavalyi segélyezési adatok hiányában jelenleg még nem lehet pontosan meghatározni, a különböző adóerő-képességgel rendelkező önkormányzatok fordíthatnak-e a korábbi állami támogatások mértékével megegyező összeget települési támogatásaik folyósítására. Egyes alacsony iparűzési adó-bevétellel rendelkező önkormányzatok 2015-től akár magasabb összeget is kaphatnak a költségvetésből, mint korábban.<sup>19</sup> A 3177 település túlnyomó többsége (2628 darab, azaz 83%-a) a legalacsonyabb adóerő-képességet jelentő A-kategóriába esik, 166 (5 %) B-kategóriába tartozik, 123 (4 %) a C-be, míg 260 településnek (az összes 8 %-a) 2015. március 1-jétől teljes egészében saját forrásból kell finanszíroznia szociális támogatásait (D kategória).<sup>20</sup>

A kormányzati kommunikációban szintén gyakran emlegetett érv, hogy a rezsicsökkentés a lakásköltségek megfizethetőségét javító intézkedés, azonban a rezsicsökkentés leginkább két okból nem lehet alternatívája a 2011-ben megszüntetett energiaár-támogatásnak és az idén márciustól megszüntetett lakásfenntartási támogatásnak. Egyrészt a rezsicsökkentés nem a legszegényebbeket célzó intézkedés, hanem inkább a jobb anyagi helyzetű háztartások költségeit csökkenti nagyobb mértékben.<sup>21</sup> Ráadásul a rezsicsökkentés nemzetgazdasági költségeinek egy részét a közmuhszolgáltatók állami kézbe vétele után várhatóan a központi költségvetés fogja finanszírozni.

Az LFT megszüntetése az alacsony havi jövedelemmel rendelkező háztartások számára jelentősen megnehezíti a rezsiköltségek fizetését. A legszegényebb jövedelmi ötödbe tartozó háztartások kiadásainak 28,8%-át tették ki a lakásfenntartás és energia költségei 2013-ban.<sup>22</sup> Például egy közmunkás fizetésből élő család számára a támogatás 8800 Ft-ot, azaz lakásköltségeik 65%-át tette ki. De egy kétgyermekes alacsony keresetű egyedülálló szülő számára a 4300 Ft-os támogatás a költségek 15%-át, míg egy kisnyugdíjas számára lakásköltségek akár 20%-át fedezhette a most megszűnő támogatás.

---

Támogatás összege adott településen =  $[0,4 * (\text{település lakosság száma} * \text{adóerő-képességi kategória szorzója}) / \text{Magyarország összlakossága településenként az adóerő-képességi kategóriák szorzóival súlyozva} + 0,6 * (\text{A településen az FHT-hoz és RSZS-hez kifizetett önrész} * \text{adóerő-képességi kategória szorzója}) / \text{Magyarországon FHT-hoz és RSZS-re összes településen kifizetett önrész összesen az adóerő-képességi kategóriák szorzóival súlyozva}] * \text{kompenzációs keret teljes összege}$

<sup>18</sup> 2014. évi C. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről. 2. melléklet, III./2., illetve az NGM közlése

<sup>19</sup> A rendszeres szociális segély (RSZS) megszüntetése, illetve a foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) járási hatáskörbe utalása és jogosultsági feltételeinek megváltoztatása miatt a tavalyi, jelenleg még nem hozzáférhető segélyezési adatok nélkül nem lehet pontosan megállapítani, pontosan milyen mértékű a segélyezésre fordítható összeg az egyes önkormányzatoknál.

<sup>20</sup> Nemzetgazdasági Minisztérium adatai, ld. mellékletben.

<sup>21</sup> A Habitat for Humanity Magyarország 2013-as éves jelentése a lakatási szegénységről.

<sup>22</sup> KSH, Statisztikai Tükör 2015/25. Előzetes adatok a háztartások 2014. évi fogyasztásáról.  
<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/haztfogy/haztfogyhavi1412.pdf>

1. Táblázat: A lakásfenntartási támogatás és a rezsicsökkentés aránya egyes háztartástípusok lakásköltségében

	teljes jövedelem	lakásköltség <sup>23</sup>	rezsicsökkentés hatása <sup>24</sup>	lakásfenntartási támogatás
egy közmunkás fizetésből élő négytagú család	47 000	13 536	2024	8800
kiskeresetű négytagú család	150 000	43 200	2024	4400
egyedülálló szülő két gyermekkel	100 000	28 800	1518	4300
egyedülálló kisnyugdíjas	40 000	11 520	506	2600

## Az önkormányzati szociális rendeletek vizsgálata lakhatási szempontból

### A lakhatási célú szociális támogatások az önkormányzati rendeletekben

Noha a változtatás pénzügyi következményei még tavalyi segélyezési adatok hiányában nem vizsgálhatóak, az önkormányzatok új kialakuló segélyezési gyakorlatáról már rendelkezésre állnak információk. A településeknek ugyanis március 1-jéig kötelezően el kellett fogadniuk a települési támogatásokra vonatkozó rendeletüket. Mivel mind a 3177 magyarországi önkormányzat segélyezési rendeletének átnézése meghaladná szervezetünk kapacitásait, kutatásunkban azt vizsgáltuk, hogy a 3177 magyarországi önkormányzat kb. 1 %-át kitevő 31 véletlenszerűen kiválasztott önkormányzat új, március 1-jétől hatályos szociális rendelete rendelkezik-e lakhatási támogatásokról, és amennyiben vannak ilyenek, milyen irányú változások, tendenciák fedezhetők fel az önkormányzatok új szociális támogatási gyakorlatában.

A 31 önkormányzatot véletlenszerűen választottuk ki úgy, hogy azok a lakásfenntartási támogatás felhasználásában (felhasznált összeg mértéke) régiók és különböző nagyságú települések között mutatkozó különbségeket leképezzék. Ezért a mintában az adott régióból és adott nagyságú települések közül annyi települést választottunk ki, amekkora arányú összeg az adott régióban és az adott településkategóriában felhasználásra került. Ezért kelet-magyarországi önkormányzatok nagyobb arányban szerepelnek a mintában, mint nyugat- és közép-magyarországiak, és kevesebb

<sup>23</sup> A Habitat for Humanity 2013-as lakhatási szegénységről szóló éves jelentésének adataival számolva, körülbelüli érték.

<sup>24</sup> A Habitat for Humanity 2013-as lakhatási szegénységről szóló éves jelentésének adataival számolva, körülbelüli érték.

kistelepülést vizsgáltunk, mintha teljesen véletlenszerűen választottuk volna ki őket a 3177 magyarországi önkormányzat közül.<sup>25</sup> A súlyozással csökkenteni kívántuk annak az esélyét, hogy túlnyomó többségben olyan települések rendeleteit vizsgáljuk, ahol a lakásfenntartási támogatást korábban nem sokan vették igénybe.

## Az önkormányzati lakásfenntartási támogatásokban mutatkozó tendenciák

A vizsgált önkormányzatok rendeleteikben a lakhatást különböző formában támogatják. A legtöbb - **a 31 közül 26 - önkormányzat valamilyen formában folyósít lakásfenntartásra (is) felhasználható támogatást**, bár a korábbi állami támogatás feltételeitől – egy település, Békéscsaba kivételével - lényegesen eltérő szabályok szerint. Adósságkezelési szolgáltatást sokkal kevesebb, csupán 5 önkormányzat nyújt ugyan, viszont ezen támogatási forma korábban is csak a 40 ezer főnél magasabb népességű városokban volt kötelező. A két megszüntetett állami támogatáshoz hasonló juttatáson túl 8 önkormányzat nyújt szociális tüzelőtámogatást, egy település folyósít lakástulajdon-szerzést segítő támogatást, egy másik rendkívüli fűtési támogatást, Diósd pedig lakbértámogatást is biztosít a támogatási feltételeknek megfelelő háztartások számára.

### *Változó jogosultsági szabályok*

Az önkormányzatok települési támogatásokat szabályozó rendeleteit megvizsgálva az a tendencia ismerhető fel, hogy a vizsgált 31 önkormányzat közül kevesen alkalmazzák a korábbi, normatív lakásfenntartási támogatás összegét meghatározó képletet. A vizsgált önkormányzatok közül csupán egy, Békéscsaba folyósít lakhatási támogatást az LFT eredeti szabályai szerint.<sup>26</sup> **A többi település rendelete különbözőképpen határozza meg a lakhatási célú támogatások szabályait, azonban a korábbi központi LFT szabályozáshoz képest egyik sem célzottabb szociálisan, azaz a leginkább rászoruló háztartásokat kisebb mértékben támogatja, mint korábban az LFT.**

Új rendeleteikben a települések jellemzően a korábbi képletnél egyszerűbb szabályokat határoztak meg a támogatás összegének kiszámítására. A 31 vizsgált önkormányzat közül 3 település, Gávavencsellő, Hódmezővásárhely és Vámosatya egyáltalán nem nyújt semmilyen támogatást rászoruló lakosaiknak lakhatási költségeik fedezéséhez, Nagykállón pedig csak kéthavi közüzemi díjhátralék esetén igényelhető települési támogatás.<sup>27</sup> Kótajon csak szociális tűzifátámogatást biztosít az önkormányzat. A 31 vizsgált önkormányzathoz tehát 28 nyújt valamilyen lakhatási támogatást, azonban a lakásfenntartási költségekhez csak 26 önkormányzat biztosít tényleges hozzájárulást, azaz

---

<sup>25</sup> Az önkormányzatok kiválasztásához a lakásfenntartási támogatásra 2013-ban felhasznált összeg 7 magyarországi régió + Budapest, illetve a KSH településnagyság-kategóriák közötti eloszlását használtuk a KSH 2013-as Szociális Statisztikai Évkönyvében szereplő adatokat felhasználva. A KSH településnagyság-kategóriái: 0-499, 500-999, 1000-1999, 2000-4999, 5000-9999, 10000-19999, 20000-49999, 50000-99999, 1000 feletti lakosságú települések, valamint Budapest.

<sup>26</sup> A normatív lakásfenntartási támogatásról, a megítélés szabályairól lásd korábbi írásunkat

<sup>27</sup> Habár az önkormányzat rendeletében szerepel a lakáscélra nyújtott támogatás, azonban annak feltétele, hogy a háztartás lakásfenntartás költségei meghaladják az összjövedelmét, amely gyakorlatilag teljesíthetetlen feltétel.



települési támogatásairól szóló rendeletük alapján a vizsgált **önkormányzatok több, mint 15 %-a egyáltalán nem nyújt támogatást lakosai lakásfenntartási költségeihez.**

Az önkormányzatok március 1. után lakásfenntartási támogatásaikkal igyekeznek a korábbinál szűkebb jövedelmi csoportot megcélozni. A lakásfenntartási támogatást valamilyen formában márciust követően is folyósító összes település – Békéscsaba kivételével - az LFT korábbi jövedelemhatárától eltérő jövedelemhatárt állapít meg szociális rendeletében. A 26 település közül 22 alacsonyabb jövedelemhatárt állapított meg az LFT korábbi 250 %-os jövedelemhatáránál. Közülük 12 település lényegesen lejjebb szállította a támogatás jövedelemhatárát, azaz az önkormányzatok egy része a 40-70 ezer forint/fő közötti jövedelműeket kizárja a támogatásból. Mivel a 2011-es szabálmódosítás miatt a 40-70 forint/fő közötti jövedelműek egy jelentős része 2015. március előtt csak 2500 forint körüli LFT-ben részesült, a támogatás megvonása ettől a jövedelmi csoporttól minden bizonnyal az adminisztrációs teher csökkentését is szolgálja.

Jövedelemhatár			
Emelkedett (3 település)	Nem változott (1 település)	Kis mértékben csökkent <sup>28</sup> (10 település <sup>29</sup> )	Nagy mértékben csökkent <sup>30</sup> (12 település)
Budapest XXII., Cikó, Kántorjánosi	Békéscsaba	Almásfüzitő, Ásotthalom, Bátorfyerenye, Debrecen, Jánkmajtis, Jászberény, Mezőtúr, Miskolc, Nagyharsány, Szikszó	Akasztó, Bajót, Bószénfa, Csárdaszállás, Diósd, Drégelypalánk, Ibrány, Kakucs, Méra, Ózd, Szigetvár, Vasszentmihály

#### *Csökkenő támogatás az alacsony jövedelműek számára*

A települési lakásfenntartási támogatások szabályait nagyon eltérő gyakorlatokat mutatnak, azonban az önkormányzatok túlnyomó többsége jelentősen szűkítette a támogatás mértékét. **A vizsgált önkormányzatok többségének új lakhatási segélyezési gyakorlatára érvényes, hogy az LFT-t korábban igénybe vevő 30 ezer forint/fő jövedelemnél kevesebbet kereső, legszegényebb lakosság kevesebb támogatást kap, mint 2015 márciusa előtt.**

A 26 lakhatási célú támogatást saját forrásból továbbra is nyújtó önkormányzat közül összesen 16-an a jövedelemhatár meghatározásán túl nem differenciálnak a támogatottak jövedelmi helyzete alapján, azaz a jövedelemhatár alatti egy főre jutó jövedelemmel rendelkezők azonos összegű támogatást kapnak, függetlenül attól, hogy jövedelmük a jövedelemhatárhoz vagy inkább a nullához közelít. A támogatás összegét a jogosultak jövedelme szerint differenciáló 10 önkormányzat többségéről (az egy Békéscsaba kivételével) is elmondható, hogy segélyezési gyakorlatukkal **a legszegényebbek lényegesen kevesebb támogatást kapnak, mint az LFT keretében, míg a korábban csak minimális**

<sup>28</sup> A nyugdíjminimum 200 %-áig csökkent.

<sup>29</sup> Miskolc és Szikszó a többtagú háztartások számára az összjövedelmükre vonatkozó jövedelemhatárt állapít meg, így a háromnál több tagú háztartások számára a jövedelemhatár lényegesen csökkent

<sup>30</sup> A nyugdíjminimum 150 %-ára vagy az alá csökkent.



**támogatásra jogosult 2-3-. jövedelmi decilisbe tartozó, 40-60 ezer forint/fő jövedelmű háztartásokat a változások kevésbé érintik negatívan, sok településen pedig több támogatásra jogosultak, mint korábban.**

### *Változtatások az egyedül élők javára*

Az önkormányzatok jövedelmi viszonyaik alapján csak elvétve és csak kis mértékben különböztetik meg a rászorulókat a nekik járó támogatás összegét tekintve, a háztartások nagysága alapján azonban lényeges különbséget tesznek a jogosultak között – ám az LFT szabályaival ellentétesen nem a többtagú, hanem az egyszemélyes háztartások javára. Míg a normatív LFT jogosultságainál a többtagú háztartások magasabb elismert lakásfenntartási költségeik miatt több támogatásra voltak jogosultak, **valamennyi vizsgált önkormányzat új rendeletében a többtagú háztartások változó mértékben ugyan, de rosszabbul járnak** a segélyezés önkormányzati hatáskörbe utalásával.

Az egyedül élők (vagy egyes települések rendeletében az egyedülállók) már önmagában azzal a változtatások hasznélvezői, hogy az önkormányzatok jellemzően nem tesznek különbséget a jogosultak között háztartásnagyság szerint. Mivel az önkormányzati lakhatási célú támogatások az egyes háztartásoknak járnak, 11 önkormányzat eljárása alapján - ha a jövedelmük a jövedelemhatár alá esik - egy nyolctagú család lakhatási költségeit ugyanakkora összeggel támogatja, mint például egy egyedül, kisebb ingatlanban élő jogosultét.

A Tolna megyei Cikón például, amennyiben a polgármester megítéli a támogatást, a nyugdíjminimum 250 %-a, azaz 71 000 forint alatti egy főre jutó jövedelem esetén minden jogosult egységesen 3000 forint támogatást kap, amely összeg kb. harmada annak, amennyi LFT-t kapott egy havi 47 ezer forintból élő négytagú család 2015 márciusa előtt. Ugyanakkor azok a havi 60-70 ezer forintból élő egyedül élők, akik korábban csak 2500 forint LFT-re voltak jogosultak, most havi 3000 forintot kaphatnak. Ennél némileg kevésbé igazságtalan elosztási gyakorlat, ha az önkormányzat az LFT-énél alacsonyabb jövedelemhatárt határoz meg, ám a legszegényebbek így is rosszabbul járnak. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Mérán például 42 750 forint alatti egy főre jutó jövedelem esetén a háztartások egységesen 5000 forint támogatást kapnak a polgármester kedvező döntése esetén, amivel az előbb említett 47 ezer forintból élő négytagú család rosszabbul jár, azonban a korábban LFT-ben részesülők többsége, de leginkább az egy- és kétfős háztartások nagyobb összegű támogatást kapnak.

Az önkormányzatok jelentős része viszont még ezen túl is az egyedül élőknek kedvező és a többtagú családok számára hátrányos feltételeket állapítottak meg rendeletükben. 15 önkormányzat az egyedül élők számára magasabb egy főre eső jövedelemhatárt állapított meg, mint a több mint egy taggal rendelkező háztartások számára. Debrecen az egyedül élőket a leginkább előnyben részesítő önkormányzat, hiszen nemcsak a jövedelemhatár magasabb az egyedül élők számára, hanem a rendelet szerint egy egyedül élő 500 forinttal magasabb támogatásra jogosult, mint akár egy soktagú család. Csúpn 7 olyan önkormányzat van, amely a többtagú háztartások számára magasabb összeget állapít meg, azonban jellemzően ők sem differenciálnak a támogatás mértékében annyira, mint a korábbi normatív LFT szabályai.

### *A támogatás felhasználhatóságának szűkülése*

Nemcsak a támogatási összeg változik, hanem a támogatás felhasználhatósága is. Míg a normatív LFT-t lakbérre, lakáshitel-törlesztésre, közműkötségekre és fűtőanyag vásárlására is lehetett fordítani, több önkormányzati rendelet szűkíti a támogatás felhasználását. A valamilyen lakhatási célú támogatást folyósító 26 önkormányzat közül 22 településen határozzák meg részletesen, hogy milyen kiadásokra lehet fordítani a juttatást. 8 településen lakbérre nem fordítható a támogatás, lakáshitel-törlesztésre pedig csak 4 településen lehet igénybe venni a települési támogatást. A felhasználás szűkítésének azonban – tekintve mind az LFT, mind a települési lakhatási támogatások alacsony összegét - önmagában nincs túl nagy jelentősége, mivel egy-két közműszámla elviszi a támogatás összegét.

Sokkal problémásabb, ahogyan a támogatások felhasználhatóságát leginkább szűkítő Miskolc, Mezőtúr és Ózd önkormányzatai eljárnak. A városok ugyanis olyan szűkítéseket alkalmaznak, hogy az önkormányzati tulajdonú közművek prioritást élveznek a támogatás felhasználásánál. Mezőtúron az önkormányzati támogatás felhasználásánál a szemétszállítási díj elsőbbséget élvez és mivel a támogatás felső határa 2000 forint, gyakorlatilag csak ez az egy költség fedezhető belőle. Miskolc a fűtési költségek viseléséhez nyújt lakásfenntartási támogatást és csak a fűtési szezon idejére, október 1. és március 31. között. Az ózdi rászorulóknak is elsősorban fűtési költségeik, illetve az önkormányzati lakásban élők lakbérük fedezésére fordíthatják a támogatást és csak másodsorban a többi számlára.

### *A rezsi költség kötelezően magas jövedelemaránya*

A támogatás szociális célzottsága javításának irányába tett lépés lehetne, hogy egyes önkormányzatok rendeletei a támogatást a lakásfenntartási költségek jövedelemhez mért bizonyos arányához kötik. Ugyanakkor 4 önkormányzat 30 %-ban határozza meg a lakásfenntartási kiadások jövedelemhez viszonyított minimális arányát. Mivel Magyarországon átlagosan a háztartások jövedelmének 24,7 %-át teszik ki a lakásfenntartási kiadások, a 30 %-os küszöbérték nagyon magasnak számít. Ebből kifolyólag ez a feltétel sok olyan háztartást kizár a támogatásból, akik rászorulnának a segítségre. Mezőtúron például a gyakorlatilag csak a szemétszállítási díjhoz felhasználható, legfeljebb 2000 forintos támogatás csak abban az esetben jár, ha a háztartás lakásfenntartási kiadásai elérik a jövedelem 30%-át.

### *Szubjektív döntések elősegítése*

Habár a kormány a szociális támogatások önkormányzati hatáskörbe utalását azzal indokolja, hogy az önkormányzatok jobban el tudják dönteni, ki a rászoruló, az önkormányzati rendeletek arról tanúskodnak, hogy sok településen a rászorultságot szubjektívan megítélhető, a magánszférához való jogot sértő feltételek alapján állapítják meg.

A rendeletekben fellelhető szubjektív döntést elősegítő szabályok egyik jellemző példája, amikor rendeletében az önkormányzat nem határoz meg egyértelmű szabályokat a támogatás összegére és a jogosultságra vonatkozóan. **6 önkormányzatnál elsősorban a jegyző, a polgármester vagy a polgármesteri hivatal alkalmazottainak belátásától függ, az adott háztartás mekkora összegű támogatásban részesül,** mivel a rendeletekben nincsenek a támogatás összegét meghatározó konkrét szabályok.

A szubjektív támogatási feltételek másik jellemző formája, amikor az önkormányzatok az Érpataki Önkormányzat gyakorlatát átvéve – és már az LFT korábbi szabályozása által is megengedett módon - **a lakás és a porta „rendezettségére” vonatkozó részletes feltételek teljesítését írják elő** a lakhatási célú támogatásban részesülők számára. Habár ezt a gyakorlatot korábban az ombudsman is elítélte és az érintettek magánszférához való jogába ütközőnek találta,<sup>31</sup> a 26-ból 7 településen születtek részletes szabályok arra vonatkozóan, hogy a lakhatási támogatást igénylő lakásának, portájának rendezettsége mit is jelent pontosan, és a polgármesteri hivatal munkatársai hogyan ellenőrzik azt. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Ibrányban a támogatásért folyamodók számára az önkormányzat egyebek között kutyájuk chip-pel való ellátását, a kert gyomlálását, a ház előtti szennyvízelvezető árok tisztítását írja elő a rendelet. A Somogy megyei Bószénfán a veteményeskert megművelése is a lakhatási célra igényelhető rendszeres települési támogatás megítélésének feltételei között szerepel, Miskolcon pedig a mellékhelyiség tisztán tartása a lakásfenntartási támogatás egyik feltétele. További, a leginkább rászorulókat kizáró feltétel szerepel Miskolc és Bányterenyre rendeletében, miszerint olyan túlzásúlt lakásban lakó háztartások számára nem nyújtható támogatás, ahol a lakás egy főre jutó alapterülete nem haladja meg a 6, illetve 7 négyzetmétert.

Mivel a polgármesteri hivatalok apparátusa a kapacitáshiány, egyes érintettek ellenállása és a feltételek erős szubjektivitása miatt vélhetően nem lesz képes ugyanolyan részletességgel ellenőrizni az összes háztartás ingatlanának „rendezettségét”, ezért a szubjektív szempontok, a támogatásra jogosultak polgármesterhez, szociális ügyintézőkhöz, jegyzőhöz vagy a képviselőtestülethez való viszonya, illetve a döntéshozók hozzáállása jelentős szerepet játszhat abban, hogy az illetőt támogatásra érdemesnek találja-e az önkormányzat. A szegényebb kistélepüléseken ez könnyen a segélyért cserébe várt szívességek rendszerének erősödését vonhatja magával, ami még tovább növeli a legalacsonyabb jövedelmű rétegek kiszolgáltatottságát.

Fennáll a veszélye, hogy az önkormányzatok a szubjektív feltételeket a szegények területükről való kiszorítására fogják felhasználni, ezzel is fokozva a szociális és gazdasági problémák területi koncentrációját, növelve a szegregáció mértékét.

---

<sup>31</sup> [http://www.ajbh.hu/documents/10180/111959/201303384Ai.pdf/52dafb96-a036-4365-9fd5-5f84fdeabd7b?version=1.0&redirect=http%3A%2F%2Fwww.ajbh.hu%2Fkezdolap%3Fp\\_p\\_id%3D3%26p\\_p\\_lifecycle%3D0%26p\\_p\\_state%3Dmaximized%26p\\_p\\_mode%3Dview%26\\_3\\_groupId%3D0%26\\_3\\_keywords%3D%25C3%25A9rpatak%26\\_3\\_struts\\_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26\\_3\\_redirect%3D%252Fkezdolap%26\\_3\\_y%3D0%26\\_3\\_x%3D0](http://www.ajbh.hu/documents/10180/111959/201303384Ai.pdf/52dafb96-a036-4365-9fd5-5f84fdeabd7b?version=1.0&redirect=http%3A%2F%2Fwww.ajbh.hu%2Fkezdolap%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dmaximized%26p_p_mode%3Dview%26_3_groupId%3D0%26_3_keywords%3D%25C3%25A9rpatak%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26_3_redirect%3D%252Fkezdolap%26_3_y%3D0%26_3_x%3D0)

## Az adósságkezelési szolgáltatás az új önkormányzati szociális rendeletekben

Mivel az adósságkezelési szolgáltatás állami finanszírozása 2015. márciustól megszűnt, az önkormányzatok döntenek el, fenntartják-e azt, átalakítják vagy egyáltalán nem különítenek el forrást ilyen célra. Az adósságkezelési szolgáltatást 2015 márciusa előtt kötelezően biztosító 40 ezer fő feletti lakosságú 5 település közül 2, Miskolc és Hódmezővásárhely március után semmilyen adósságkezelési szolgáltatást nem biztosít. A 31 vizsgált önkormányzatból csupán 5-ben, Békéscsabán, Budapest XXII. kerületében, Debrecenben, Kántorjánosiban és Szigetváron van márciust követően adósságkezelési szolgáltatás. Ezen felül Bányterenyén a rendkívüli települési támogatás, Nagykállón pedig átmeneti segély igényelhető az adósságok törlesztésére. Az adósságkezelési szolgáltatást 2015 márciusa után biztosító 5 település közül 4 megemelte a korábban a nyugdíjminimum 150 %-ában meghatározott rászorultsági jövedelemhatárt, viszont lecsökkentette a támogatás maximális mértékét, míg Szigetváron a rászorultsági jövedelemhatárt és a támogatás mértékét is lecsökkentette az önkormányzat.

Fontos megemlíteni, hogy ezen 5 település közül 2 semmilyen, 2 másik önkormányzat pedig csak minimális összeget kap az alacsonyabb adóerő-képességű önkormányzatok támogatására létrehozott állami kompenzációs keretből. Amennyiben ez a tendencia országosan is jelen van, a jelenleg a kompenzációs keretből csak minimális összegű támogatást kapó, korábban adósságkezelési támogatást – jelentős részben kötelezően - folyósító települések nagy részén az adósságkezelésre rendelkezésre álló keret szűkülni fog. Az adósságkezelési szolgáltatásban a támogatás mértékének meghatározása már 2015 márciusa előtt is az önkormányzatokon múltott, a leglényegesebb változás azonban az, hogy ezután a legalacsonyabb jövedelműeknek a feljebb emelt jövedelemhatár miatt az alsó-középosztály csoportjaival kell versenyeznie a szűkösebb támogatásokért, így számukra várhatóan nagyobb nehézséget fog okozni adósságaik törlesztése.

## Egyéb lakhatási támogatások

A lakásfenntartási támogatáson és az adósságkezelési szolgáltatáson kívül az önkormányzatok mindkét támogatástól eltérő, saját lakhatási célú támogatást is folyósíthatnak. A 31 vizsgált önkormányzat közül 11 olyan önkormányzat van, amely valamilyen lakhatáshoz kapcsolódó támogatást biztosít lakóinak. A legtöbb, 8 jellemzően kisvárosi önkormányzat szociális tüzelőtámogatást biztosít lakosainak változó mértékben (1-5 köbméter/fűtési szezon). Diósd lakbértámogatást folyósít a nyugdíjminimum 130 %-a alatti egy főre jutó jövedelemmel rendelkező lakosainak, Csárdaszállás Önkormányzata rendkívüli fűtési segélyt biztosít a polgármester által kiválasztott jogosultak számára. Ásotthalmon az önkormányzat a 40 év alattiak számára akár a költségek 30 %-áig fedezi a lakásvásárlást vagy lakásépítést.

## Konklúzió

Összegezve a 31 önkormányzat szociális rendelete vizsgálatának tanulságait elmondható, hogy a központi lakhatási segélyezés önkormányzati hatáskörbe utalásával a települések többsége gondoskodott a megszűnő központi támogatások helyettesítéséről, azonban a települési lakásfenntartási támogatások szűkösebbek, elosztásuk igazságtalanabb lett. A legveszélyesebb azonban, hogy az önkormányzatok jelentős része olyan szubjektív támogatási feltételeket alakíthat ki, amelyek kiszolgáltatják a legszegényebbeket a helyi döntéshozók vagy hatalommal rendelkezők akaratának.

A normatív lakásfenntartási támogatás és az adósságkezelési szolgáltatás 2015. márciusi megszüntetésével és a segélyezés önkormányzati hatáskörbe utalásával a vizsgált önkormányzatok túlnyomó többsége folyósít valamilyen lakhatási célú támogatást, azonban az LFT-től eltérő szabályok szerint határozzák meg a támogatás mértékét. A változtatásokkal **a 31 vizsgált önkormányzat túlnyomó többségében az ország legszegényebb, nagycsaládos, kevesebb mint 30 ezer forint egy főre jutó havi jövedelemmel rendelkező tizede rosszabbul járt, míg a 30 és 60 ezer közötti havi jövedelemmel rendelkező 2-3. decilisbe tartozó egy- vagy kéttagú háztartásokat a változások kevésbé érintette negatívan, a települések egy jelentős részében pedig a változtatásokkal kifejezetten jól jártak.** (Ld. 1. Melléklet)

További lényeges változás, hogy a normatív LFT-nél a lakásfenntartási költségek egy lényegesen szűkebb köréhez használhatók fel a települési támogatások. Némely önkormányzatok pedig a lakásfenntartási költségek jövedelemhez viszonyított indokolatlanul magas mértékéhez kötik a támogatás folyósítását.

A hasonló földrajzi elhelyezkedésű, típusú vagy jövedelmű önkormányzatok segélyezési gyakorlatában – részben a minta méretéből adódóan - csak nagyon korlátozottan figyelhetők meg hasonlóságok. Jelzésértékű, hogy azon 4 település közül, amelyek március után semmilyen lakhatási célú támogatást nem folyósítanak, 3 olyan település, ahol korábban a lakosok 10 %-a részesült LFT-ben (az országos átlag 4,5 %). Amennyiben ez a tendencia országosan is jelen van, azt vetíti előre, hogy pont a leghátrányosabb helyzetű településeken a legrászorultabbak lakhatása kerül veszélybe a jövőben. A helyzetet súlyosbítja, hogy a támogatást nem folyósító 4 település közül 2-2 az A és B adóerő-képesség szerinti kategóriába esik, azaz ezen önkormányzatok vélhetően jelentős összegű támogatásban részesülnek a központi költségvetésből.

Kevésbé meglepő, hogy a szubjektív rászorultsági feltételek leginkább a 7 ezer fő alatti népességű településeken jellemzőek. A 31 településen a normatív lakásfenntartási támogatás megszüntetésével a kevesebb, mint havi 28 500 forint egy főre jutó jövedelemmel rendelkező családok lényegesen rosszabbul jártak, míg a kb. 60 ezer forint körüli havi nettó jövedelemmel rendelkező egyedül élők a megváltozó szabályok egyértelmű nyertesei. Mivel a lakásfenntartási támogatás jelentős részét, főleg a leginkább rászoruló családoknak természetben fizették, minden bizonnyal emberek százazrei tapasztalták vagy tapasztalják majd meg az átalakítások hatásait közüzemi számláik növekedésének formájában. Az adósságok növekedése várhatóan a hamarosan állami tulajdonba kerülő közműcégeket is érinteni fogja.

Félő, hogy az önkormányzatok között a segélyezésben mutatkozó nagy különbségek a segélyezési vándorlástól való félelem miatt az önkormányzatok között egyfajta lefelé tartó versenyt eredményezhetnek segélyezésük nagyvonalúságában. Az is megtörténhet, hogy egyes önkormányzatok a leghátrányosabb helyzetű csoportokat a segélyek tudatos megvonásával próbálják elköltözésre kényszeríteni.

Kérdéses, hogy a központi költségvetésből biztosított önkormányzati kompenzációs keret összegének elosztását az állam hogyan tudja majd naprakészen az igényekhez igazítani. Mivel a korábban a települések támogatásokra való rászorultságát jól mutató rendszeres szociális segélyre fordított összegeket a szociális segély idei megszüntetése után nem lehet alapul venni, új mérőszámokat kell találnia a minisztériumnak. A 2016-os költségvetésben például már az idősek és a közfoglalkoztatottak száma is meghatározza az önkormányzatok részesedését, amelyek nem feltétlenül a településen élők rászorultságát mutatják.<sup>32</sup>

## A Habitat for Humanity Magyarország javaslatai

A Habitat for Humanity Magyarország szerint az önkormányzati lakhatási segélyezési gyakorlatok vizsgálata megerősíti azt a korábbi feltételezést, hogy a szociális támogatások jelenlegi rendszere alkalmatlan arra, hogy a szegények lakhatásának megtartását megfelelően biztosítsa.

Szervezetünk szerint egy állami, központi költségvetésből biztosított, a legalacsonyabb jövedelmű és jövedelemarányosan legnagyobb lakhatási költségekkel terhelt háztartásokat célzó lakhatási támogatásra és az eladósodást kezelő átfogó adósságkezelési programra van szükség. Úgy gondoljuk, Bényei Zoltán 2011-ben írt tanulmányában megfogalmazott, az elismert lakásnagyság és lakásköltség, valamint a háztartás jövedelme alapján meghatározott összegű normatív támogatási forma megfelelő támogatást tudna biztosítani a lakhatási költségeik fizetésével leginkább gondban lévő háztartásoknak.<sup>33</sup> Ennek odaítélésekor nem érvényesülhetnek olyan szubjektív tényezők, mint a mellékhelyiség tisztasága vagy az udvar rendezettségének megítélése.

Mivel a foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) és az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) 2015-től a járási kormányhivatalok hatáskörébe kerültek, megfontolandó, hogy - az önkormányzatok tehermentesítését is szolgálva - az önkormányzati segélyezési kompenzációs keretből létrehozandó központi lakhatási támogatást a járási kormányhivatalok kezeljék. Az átalakításnak számos előnye lenne, ugyanis a változással egyrészt megszűnnének a párhuzamosságok a járási kormányhivatalok és az önkormányzatok segélyezési feladataiban, másrészt egységes feltételek alapján nyújtott, célzottabb és igazságosabb elosztású lakhatási támogatás lenne kialakítható. Ezen túl a járási kormányhivatalokban a támogatások megítélését kevésbé lehetne szubjektív tényezőkhöz kötni.

Egy új normatív lakhatási támogatás csak akkor lehet hatékony, ha bevezetését egy átfogó adósságrendezési program kíséri, melynek keretében a jelentős lakáshitel- és közműadósságot felhalmozó háztartások megszabadulhatnak adósságuktól. Ennek érdekében egyszeri adósságelengedést, a közmű-adóssággal rendelkezők számára is hozzáférhető magáncsőd-eljárás, az eladósodást korai fázisában megelőző minden településen elérhető adósságkezelési szolgáltatásra és kártyás mérőórák felszerelésére van szükség.

A rendszer jelentősebb átalakítását megelőzően – átmeneti megoldásként – azonban hasznos lenne a szociális törvényben keretszabályokat rendelni az önkormányzatok „egyéb szociális feladatainak állami támogatását” biztosító kompenzációs keret felhasználásához. A települési támogatás lakhatási célra

<sup>32</sup> 2015. évi C. törvény Magyarország 2016. évi költségvetéséről.

<sup>33</sup> Bényei Zoltán (2011) Javaslát a lakásfenntartást segítő támogatások átalakítására. *Kapocs*. 10(2): 4-26.

nyújtott kötelező folyósításának előírásával megelőzhető lenne, hogy a társadalom legszegényebb ötödének közműadóssága drasztikus mértékben nőjön.



## Melléklet

Település	Adóerő-képesség kategória <sup>34</sup>	Régió, megye	Népesség-szám <sup>35</sup>	Felhasznált LFT/fő az országos átlag %-ában <sup>36</sup>	Változások kedvezményezettjei	Változásokkal hátrányosan érintett csoportok
Akasztó	c	Dél-Alföld, Bács-Kiskun	3331	83%	Nincs ilyen csoport	Csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen, 40 e Ft/főnél magasabb jövedelmű többtagú háztartások
Almásfüzitő	d	Közép-Dunántúl, Komárom-Esztergom	2037	44%	Kb. 40-50 e Ft/fő jövedelmű háztartások	40 e Ft/főnél alacsonyabb jövedelmű háztartások, 56-70 Ft/fő jövedelmű háztartások
Ásotthalom	a	Dél-Alföld, Csongrád	3855	176%	35-40 és 55 e Ft/fő közötti jövedelműek	35-40 e Ft/főnél alacsonyabb jövedelműek, 60 és 70 e Ft/fő közötti jövedelmű többtagú háztartások
Bajót	a	Közép-Dunántúl,	1599	130%	Nincsenek meghatározva pontos szabályok	

<sup>34</sup> A Nemzetgazdasági Minisztérium közlése

<sup>35</sup> A KSH Területi Adatbázisában a 2013. év végén a lakónépesség számára vonatkozó adatok

<sup>36</sup> A KSH Területi Adatbázisának adataival számolva

		Komárom-Esztergom				
Bátonyterenye	a	Észak-Magyarország, Nógrád	12629	176%	Kis mértékben 1-2 tagú háztartások egyes jövedelmi csoportjai	4-nél több tagú háztartások, különösen 30 e Ft/főnél alacsonyabb jövedelmű többtagú háztartások
Békéscsaba	c	Dél-Alföld, Békés	60571	86%	Nincs ilyen csoport	Nincs ilyen csoport
Bószénfa	a	Dél-Dunántúl, Somogy	522	64%	Nincs ilyen csoport	30 e Ft alatti jövedelemmel rendelkező egyedül élők, 40-50 e Ft/főnél alacsonyabb jövedelmű többtagú háztartások, növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen
Budapest XXII. kerület (Budafok-Budatétény)	d	Közép-Magyarország, Budapest	54348	23%	Jövedelemhez viszonyítottan magas rezsiköltséget fizető egyedül élők, növekvő jövedelem mértékében kedvező	Növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen, különösen akiknek a rezsiköltsége nem haladja meg jövedelmük 25 %-át
Cikó	b	Dél-Dunántúl, Tolna	866	146%	40-85 e Ft/fő jövedelemmel rendelkező egyedül élők, akiknek a lakásfenntartási költsége meghaladja jövedelmük 20 %-át, 40-50 és 70 e Ft/fő közötti	40-50 e Ft/főnél alacsonyabb jövedelmű háztartások, akiknek a lakásfenntartási költségei nem haladják meg a jövedelmük 20 %-át, növekvő háztartásnagyság és

					jövedelmű többtagú háztartások	csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen
Csárdaszállás	d	Dél-Alföld, Békés	383	289%	40 e Ft/főnél alacsonyabb jövedelmű egyedül élők, kisebb mértékben 2-tagú háztartások	40-70 e Ft/fő jövedelműek, elsősorban többtagú háztartások, 3-nál több tagú 40 e Ft/főnél alacsonyabb jövedelmű háztartások,
Debrecen	d	Észak-Alföld, Hajdú-Bihar	203914	53%	30-70 e Ft/fő jövedelmű egyedül élők, 45-50 és 60 e Ft/fő közötti jövedelemmel rendelkező 2-5 tagú háztartások	40-50 e Ft/főnél alacsonyabb jövedelmű háztartások, növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen
Diósd	d	Közép-Magyarország, Pest	9348	24%	egyedül élők, 15 és 40 e Ft/fő közötti jövedelemmel rendelkező 1-2 fős háztartások	40 és 70 e Ft/fő közötti jövedelmű háztartások, 4-nél többtagú háztartások
Drégelypalánk	c	Észak-Magyarország, Nógrád	1509	149%	Nincs ilyen csoport	Mindenkinek arányosan kevesebb
Gávavencsellő	a	Észak-Alföld, Szabolcs-Szatmár	3514	256%	Nincsen lakhatási támogatás	
Hódmezővásárhely	b	Dél-Alföld, Csongrád	45207	63%	Nincsen lakhatási támogatás	
Ibrány	a	Észak-Alföld,	6786	318%	40 e Ft alatti jövedelmű egyedül élők	Előbbiekben és 25 e Ft/fő körüli jövedelemmel rendelkező 2-tagú

		Szabolcs-Szatmár				háztartásokon kívül mindenki számára növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen
Jánkmajtis	a	Észak-Alföld, Szabolcs-Szatmár	1698	481%	egyedül élők egyes jövedelmi csoportjai	50 e Ft alatti jövedelemmel rendelkező 2-nél több tagú háztartások, növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen;  57-70 e Ft/fő közötti jövedelmű csoportok
Jászberény	d	Észak-Alföld, Jász-Nagykun	26622	33%	1-2 tagú háztartások	2-nél több tagú háztartások, soktagú háztartások számára a legkedvezőtlenebb
Kakucs	a	Közép-Magyarország, Pest	2877	81%	Nincsenek részletes szabályok	Nincsenek részletes szabályok, de 40 e Ft/fő jövedelmű többtagú háztartások számára biztosan kedvezőtlenebb
Kántorjánosi	a	Észak-Alföld, Szabolcs-Szatmár	2152	556%	Leginkább egyedül élők (elsősorban 70-85 e Ft jövedelemmel), kisebb mértékben 2-fős háztartások	5-nél több taggal rendelkező háztartások, növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen

Kótaj	a	Észak-Alföld, Szabolcs-Szatmár	4442	295%	Nincsen lakhatási támogatás	
Mezőtúr	b	Észak-Alföld, Jász- Nagykun	16898	429%	Nincs ilyen csoport	Mindenki, növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen; 57-70 e Ft/fő jövedelműek
Méra	a	Észak-Magyarország, BAZ	1753	110%	10-40 e Ft jövedelmű 1- személyes háztartások, 24- 40 e Ft/fő közötti jövedelmű kétszemélyes háztartások, 30 és 40 e Ft/fő közötti jövedelmű 3-tagú háztartások	40 és 70 e Ft/fő közötti jövedelmű háztartások, különösen 4-nél több tagú háztartások
Miskolc	c	Észak-Magyarország, BAZ	161265	74%	1-2-tagú háztartások	40 e Ft/főnél alacsonyabb jövedelmű 4-nél több tagú háztartások, növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen
Nagyharsány	a	Dél-Dunántúl, Baranya	1482	298%	1-2 tagú 70 e Ft/főhöz közelítő jövedelmű háztartásoknak a leginkább kedvező, 70 Ft-ig növekvő jövedelem és csökkenő	Növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen

					háztartásnagyság arányában kedvező	
Nagykálló	b	Észak-Alföld, Szabolcs-Szatmár	9402	228%	Gyakorlatilag nincsen lakhatási támogatás	
Ózd	b	Észak-Magyarország, BAZ	33944	213%	20-60 e Ft közötti jövedelmű egyedül élők, akiknek a lakásfenntartási kiadásaik elériük jövedelmük 30 %-át	2-nél több tagú háztartások, elsősorban akiknek a lakásfenntartási kiadásaik nem érik el jövedelmük 30 %-át, növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen
Szigetvár	c	Dél-Dunántúl, Baranya	10728	117%	Nincs ilyen csoport	Mindenki számára, növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen
Szikszó	a	Észak-Magyarország, BAZ	5514	139%	Nincs ilyen csoport	Növekvő háztartásnagyság és csökkenő jövedelem arányában kedvezőtlen
Vasszentmihály	a	Nyugat-Dunántúl, Vas	343	297%	Nincsenek meghatározva pontos szabályok	
Vámosatya	a	Észak-Alföld, Szabolcs-Szatmár	564	29%	Nincsen lakhatási támogatás	

## A települési támogatásokat szabályozó önkormányzati rendeletek

- Akasztó** Akasztó Község Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2015. (II.25.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh1eg0ed5dr4eo9dt6ee7em0cj1cf8bz7bz4ca1bx0h>
- Almásfüzitő** Almásfüzitő Község Önkormányzat 3/2015 (II.23.) Önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh4eg5ed2dr3eo4dt9ee0em5cj4ce1cd4ca5ce2cc3g>
- Ásotthalom** Ásotthalom Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testületének 5/2015 (II.25.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh9eg6ed1dr4eo7dt6ee3em4cj5cf0bz9cf6bx5bx6k>
- Bajót** Bajót község képviselő testületének 3/2015 (II.12..) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh2eg3ed8dr1eo4dt1ee2em3cj6ce1cd8ca1cb0by9n>
- Bátonytereny** Bátonytereny Város Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2015 (II.26.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh5eg0ed7dr4eo9dt2ee3em0cj1cf2bw5bw8ca3cd2h>
- Békéscsaba** Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének 1/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh9eg2ed3dr0eo5dt0ee5em0cj9cf0bw1bw4cf9ca2j>
- Bőszénfa** Bőszénfa község képviselő-testületének 4/2015 (II.26.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh3eg0ed3dr0eo5dt4ee3em8cj5cf4ca9cc4ca5cd6d>
- Budapest XXII. kerület** Budafok - Tétény Budapest XXII. kerület Önkormányzata képviselő-testületének 1/2015. (II.9.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh7eg2ed9dr0eo7dt4ee7em4cj9cf8bz7cd8by7bw0j>
- Cikó** Cikó Község Önkormányzat Képviselő-testületének 5/2015.(II.26.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh0eg7ed6dr5eo4dt1ee2em9cj6cf7by4cf5cf6cd7j>
- Csárdaszállás** Csárdaszállás Község Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2015. (II.12.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh0eg9ed2dr5eo0dt7ee6em1cj2ce5cb2cc1by0bw5i>



- Debrecen** Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 6/2015 (II.26.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh4eg9ed8dr5eo6dt7ee4em9cj4ce5cf2cc1cc6bz7f>
- Diósd** Diósd Város Önkormányzat 1/2015 (II.13.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh5eg0ed5dr8eo1dt6ee3em4cj7ce0cc1bx0ce5cb2b>
- Drégely-  
palánk** Drégelypalánk község képviselő testületének 2/2015 (II.28.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh7eg0ed9dr0eo5dt2ee3em4cj3cf6cc5cd2ce9cf0m>
- Gáva-  
vencsellő** Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2015 (II.27.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh3eg8ed3dr2eo3dt2ee9em6cj3cf2by3bw4cd9cc8l>
- Hódmező-  
vásárhely** Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Közgyűlésének 6/2015. (II.28.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh9eg4ed5dr8eo7dt0ee7em4cj7cf8bx3cd6cb9by8l>
- Ibrány** Ibrány Város Önkormányzata Képviselő Testületének 8/2015(II.27.)  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh3eg2ed5dr0eo9dt6ee7em2cj9ce6cf5cc8ce7ce6m>
- Jánkmajtis** Jánkmajtis község képviselő testületének 3/2015 (II.27.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh5eg0ed3dr2eo1dt0ee7em0cj7cf4bx9ce8bz5bz6l>
- Jászberény** Jászberény Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2015. (II.16.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh3eg6ed7dr4eo3dt0ee3em0cj9ce0cc5cd6by7cb2b>
- Kakucs** Kakucs Község Önkormányzata Képviselő testületének 4/2015 (II.27.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh0eg3ed8dr5eo6dt3ee2em1cj2cf5ce6by5cf6cb5g>
- Kántor-  
jánosi** Kántorjánosi Önkormányzat Képviselő-testületének 5/2015.(II.27.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh2eg3ed2dr7eo0dt9ee2em9cj8cf3bw4bz9bx2bx3b>
- Kótaj** Kótaj község képviselő testületének 3/2015 (III.5.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh9eg6ed3dr6eo5dt0ee9em2cj9cf6cb1bw6cc1cc6n>

- Mezőtúr** Mezőtúr Város Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2015.(III.03.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh6eg1ed8dr7eo8dt1ee2em5cj8cf1by0bz5bw0bw5b>
- Méra** Méra Község Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2015.(II.24.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh3eg4ed1dr0eo9dt6ee1em6cj3cf6bz7cf4bw1cb4n>
- Miskolc** Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 2/2015 (II.10.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh4eg9ed2dr1eo8dt9ee2em1cj8ce9ca4cd3ca8cd7d>
- Nagy-harsány** Nagyharsány község képviselő testületének 3/2015 (II.27.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh0eg9ed8dr3eo4dt3ee8em7cj0cf9by6by7cc8cc9m>
- Nagykálló** Nagykálló Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2015. (II.20.) önkormányzati rendelete  
[http://njt.hu/onkorm/attachments/adl\\_id/16283/64887/88790/1424961585\\_egyes%20szocialis%20ellatasok%20helyi%20szabalyairol.pdf](http://njt.hu/onkorm/attachments/adl_id/16283/64887/88790/1424961585_egyes%20szocialis%20ellatasok%20helyi%20szabalyairol.pdf)
- Ózd** Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh8eg5ed0dr9eo4dt1ee0em9cj2ce7cd4cb5bx4ca9m>
- Szigetvár** Szigetvár Város Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2015. (II.26.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh0eg1ed4dr7eo4dt9ee6em5cj8ce3cf0ca1cd2ce1j>
- Szikszó** Szikszó Város Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh6eg3ed6dr7eo4dt9ee2em1cj2cf3bw0bx3cc6by1f>
- Vasszent-mihály** Vasszentmihály Község Önkormányzata Képviselő-testülete 2/2015 (II.17.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh0eg5ed6dr5eo0dt7ee8em9cj8cf5by4ce5by6cb9n>
- Vámosatya** Vámosatya Község képviselő testületének 2/2015 (II.27.) önkormányzati rendelete  
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh2eg5ed6dr1eo8dt7ee6em9cj2cf7bw6bx9bx2ce7g>